

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 71/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 22. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. J. K., T., kandidáta na poslanca Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín, zastúpeného advokátom Mgr. J. L., Advokátska kancelária, T., vo veci nezákonnosti volieb do Mestského zastupiteľstva v meste Trenčín konaných 27. novembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. J. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. decembra 2010 doručená sťažnosť Mgr. J. K., T., kandidáta na poslanca Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín (ďalej len „sťažovateľ“), označená ako „*Sťažnosť... pre nezákonnosť volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín v 4. volebnom obvode konaných dňa 27. 11. 2010*“, v ktorej namieta nezákonnosť a výsledok volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín vo 4. volebnom obvode.

Podľa tvrdenia sťažovateľa došlo k porušeniu ustanovenia § 39 ods. 2 písm. e) zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“). K porušeniu malo dôjsť tak, *„že vo volebnom okrsku č. 49 bol v zápisnici o hlasovaní uvedený nesprávny počet platných hlasov odovzdaných sťažovateľovi v počte 228, hoci členka okrskovej volebnej komisie M. G. napočítala sťažovateľovi 258 platných hlasov a tento počet aj nahlásila predsedkyni okrskovej volebnej komisie. Pri podpise zápisnice o hlasovaní však v dôsledku nepozornosti prehliadla, že u sťažovateľa sa uvádza namiesto 258 získaných platných hlasov len 228 získaných platných hlasov...“*.

Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje, že uvedený nedostatok zápisnice okrskovej volebnej komisie, a tým aj nedostatok zápisnice miestnej volebnej komisie vo 4. volebnom obvode spôsobuje aj *„porušenie § 42 ods. 2 písm. e) zákona o voľbách“*.

Ako dôkaz k potvrdeniu tejto skutočnosti sťažovateľ navrhuje vypočutie M. G., členky okrskovej volebnej komisie vo volebnom okrsku č. 49.

Ďalej sťažovateľ sám uvádza, že *„si uvedomuje, že ani v prípade preukázania, že skutočne získal vo volebnom okrsku č. 49 o 30 platných hlasov voličov viac ako sa uvádza v zápisnici okrskovej volebnej komisie, by uvedená skutočnosť nebola sama o sebe spôsobilá v konečnom dôsledku reálne ovplyvniť výsledok volieb v 4. volebnom obvode, keďže by sťažovateľ získal celkovo v celom volebnom obvode o tri hlasy menej (631) ako štvrtý v poradí vo voľbách do mestského zastupiteľstva P. B. (634).“*

Vzhľadom k vyššie uvedenému nedostatku je však sťažovateľ toho názoru, že rozdiel 30 hlasov k počtu získaných platných hlasov sťažovateľom v okrsku č. 49 podľa zápisnice okrskovej volebnej komisie nie je zanedbateľný, práve naopak vyvoláva závažné pochybnosti o správnosti sčítania hlasov kandidáta na poslanca mestského zastupiteľstva P. B., obzvlášť ak uvážime, že v predmetnom okrsku odvolilo len približne 700 voličov.“

Odvolávajúc sa na uvedené skutočnosti sťažovateľ v závere sťažnosti navrhuje *„preskúmať správnosť sčítania platných hlasov na hlasovacích lístkoch pre voľby poslancov Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín v 4. volebnom obvode“* a navrhuje, aby

ústavný súd rozhodol týmto nálezom: „Zrušuje sa rozhodnutie miestnej volebnej komisie v 4. volebnom obvode mesta Trenčín zapísané v zápisnici o výsledku volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín vo 4. volebnom obvode konaných 27. novembra 2010, a to v časti týkajúcej sa poslanca P. B., T., a J. K., T. Súčasne sa vyhlasuje J. K. za riadne zvoleného poslanca Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín za 4. volebný obvod.“

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Sťažovateľ namietal nezákonnosť a výsledok volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín vo 4. volebnom obvode, pričom navrhol, aby ústavný súd zrušil napadnutý výsledok volieb v časti týkajúcej sa poslanca P. B. a sťažovateľa a súčasne vyhlásil sťažovateľa za riadne zvoleného poslanca Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 a podľa § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vrátane zjavnej neopodstatnenosti (ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený).

V rámci svojej rozhodovacej činnosti už ústavný súd uviedol, že dosiahnutie absolútneho súladu prípravy a priebehu volebného procesu so zákonom je prakticky neuskutočniteľné. Ak by sa nespokojnosť politických strán a hnutí, resp. nezávislých kandidátov zúčastnených na voľbách s volebnými výsledkami prejavila vždy po voľbách iniciovaním konania pred ústavným súdom, môže to viesť k spochybňovaniu zastupiteľskej demokracie a inštitútu volieb. Vyhlásenie volieb za neplatné, resp. zrušenie ich výsledku z dôvodu nepatrného porušenia ustanovení zákona o voľbách totiž vytvára možnosti pre vedomú manipuláciu s voľbami (obdobne PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 85/07).

Podľa judikatúry ústavného súdu len hrubé, závažné alebo opätovné porušenie zákona upravujúceho prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom zistené nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok napádaných volieb. Túto skutočnosť však sťažovateľ musí nielen tvrdiť, ale musí ju aj doložiť dôkazmi. Dôkazné bremeno znáša sťažovateľ (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010).

Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne aspoň pravdepodobné, a súčasne že sú spôsobilé preukázať také porušenie volebného zákona, ktoré by v konečnom dôsledku odôvodňovalo prijatie záveru o inom výsledku volieb, než aký bol vyhlásený.

Len domnienka nesprávnosti výsledku volieb nie je dôvodom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by zrušil výsledok volieb (PL. ÚS 39/95, PL. ÚS 32/03, PL. ÚS 85/07). Porušenie volebného zákona musí dosahovať takú intenzitu, ktorá v príčinnej súvislosti má za následok nezákonnosť volieb, resp. nezákonnosť ich výsledku (PL. ÚS 14/99, PL. ÚS 32/03, PL. ÚS 85/07).

Základným predpokladom na zrušenie výsledku volieb je preukázanie takých porušení volebného zákona, ktoré odôvodňujú záver o inom výsledku volieb (PL. ÚS 50/99, PL. ÚS 32/03, PL. ÚS 85/07).

Ústavný súd už v minulosti vyslovil vo volebných veciach právny názor (napr. PL. ÚS 27/99), že nie každé porušenie volebného zákona je v príčinnej súvislosti s následkom, ktorým je výsledok volieb, ktorý sťažovateľ považuje za skreslený. V konaní o volebnej sťažnosti sa musí táto príčinná súvislosť preukázať pomocou dostupných dôkazov. Ústavný súd ju môže konštatovať iba v situácii, ak výsledok volieb vylučuje pravdepodobnosť iného výsledku pri zachovaní, resp. rešpektovaní konkrétneho porušeného

ustanovenia volebného zákona. Inými slovami, neexistenciu príčinnej súvislosti medzi porušením ktoréhokolvek ustanovenia volebného zákona a vyhláseným výsledkom napadnutých volieb môže ústavný súd konštatovať iba v prípade, ak by výsledok napadnutých volieb bol totožný ako ten, ktorý bol vyhlásený v prípade, že by k porušeniu konkrétneho ustanovenia volebného zákona nedošlo.

Sťažovateľ namieta nezákonnosť priebehu volieb odvolávajúc sa na označené porušenie ustanovení porušenie § 39 ods. 2 písm. e) a § 42 ods. 2 písm. e) volebného zákona, ktoré podľa neho vyvoláva pochybnosti o správnosti výsledku volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín.

Podstata argumentácie sťažovateľa, ktorou odôvodňuje nezákonnosť a spochybňuje výsledok volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín vo 4. volebnom obvode, je založená na jeho tvrdení, „že vo volebnom okrsku č. 49 bol v zápisnici o hlasovaní uvedený nesprávny počet platných hlasov odovzdaných sťažovateľovi v počte 228, hoci členka okrskovej volebnej komisie M. G. napočítala sťažovateľovi 258 platných hlasov a tento počet aj nahlásila predsedkyni okrskovej volebnej komisie“. Uvedený nedostatok zápisnice okrskovej volebnej komisie spôsobuje podľa sťažovateľa aj nedostatok zápisnice miestnej volebnej komisie vo 4. volebnom obvode. Sťažovateľ preto spochybňuje výsledok volieb do mestského zastupiteľstva vo 4. volebnom obvode mesta Trenčín a žiada, aby ústavný súd „preskúmal správnosť sčítania platných hlasov na hlasovacích lístkoch pre voľby poslancov Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín v 4. volebnom obvode“.

Pre účely preskúmania námietky sťažovateľa, že zápisnica okrskovej volebnej komisie obsahuje „nesprávny uvedený počet platných hlasov odovzdaných sťažovateľovi“, ústavný súd pristúpil k prepočítaniu hlasov odovzdaných sťažovateľovi v 49. volebnom okrsku 4. volebného obvodu mesta Trenčín. Prepočítaním hlasov na hlasovacích lístkoch ústavný súd zistil, že sťažovateľ získal 224 hlasov. Ústavný súd tak dospel k záveru, že došlo k namietanému porušeniu volebného zákona [§ 39 ods. 2 písm. e)], keďže sťažovateľ v skutočnosti dosiahol iný počet hlasov (o štyri hlasy menej) v tomto volebnom okrsku oproti počtu hlasov uvedenému v zápisnici okrskovej volebnej komisie (228). Na druhej strane sa nepotvrdilo, že by sťažovateľ v tomto volebnom okrsku získal 258 hlasov (teda

o tridsať hlasov viac než tomu nasvedčuje uvedená zápisnica). Z toho vyplýva, že uvedené porušenie volebného zákona nemohlo mať vplyv na to, ktorí kandidáti boli zvolení vo voľbách do Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín vo 4. volebnom obvode, teda na výsledok týchto volieb, pretože výsledok prepočítania hlasov sťažovateľa v 49. volebnom okrsku indikuje, že rozdiel medzi počtom získaných hlasov medzi zvoleným kandidátom P. B. podľa zápisnice miestnej volebnej komisie 4. volebného obvodu o výsledkoch volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín (634 hlasov) a sťažovateľom (601) by narástol z 33 na 37 hlasov.

Vzhľadom na toto zistenie ústavný súd už nepovažoval za potrebné vypočítať navrhovanú svedkyňu M. G., keďže jej svedectvo už nemohlo ovplyvniť výsledok prepočítania hlasov uskutočneného ústavným súdom odovzdaných v prospech sťažovateľa.

Sťažovateľ založil svoju požiadavku preskúmať správnosť sčítania platných hlasov na hlasovacích lístkoch pre voľby do Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín vo 4. volebnom obvode iba na svojom hypotetickom tvrdení, že *„rozdiel 30 hlasov k počtu získaných platných hlasov sťažovateľom v okrsku č. 49 podľa zápisnice okrskovej volebnej komisie nie je zanedbateľný, práve naopak vyvoláva závažné pochybnosti o správnosti sčítania hlasov kandidáta na poslanca mestského zastupiteľstva P. B., obzvlášť ak uvážime, že v predmetnom okrsku odvolilo len približne 700 voličov“*.

Ústavný súd pripomína, že je predovšetkým vecou sťažovateľa (zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom), aby v konaní pred ústavným súdom tvrdil, resp. ozrejmil alebo sformuloval a následne predloženými alebo navrhnutými dôkazmi aj preukázal existenciu príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom v priebehu volieb a výsledkom napadnutých volieb.

Na podporu, resp. preukázanie svojich uvedených tvrdení však sťažovateľ v sťažnosti nenavrhol a nepredložil žiadne ďalšie relevantné dôkazy, ktoré by mohli mať priamy vplyv na zverejnený výsledok označených volieb. Sťažovateľ predostrel len domnienky, ktoré sám spochybnil vyjadrením: *„sťažovateľ si uvedomuje, že ani v prípade preukázania, že skutočne získal vo volebnom okrsku č. 49 o 30 platných hlasov voličov viac ako sa uvádza*

v zápisnici okrskovej volebnej komisie, by uvedená skutočnosť nebola sama o sebe spôsobilá v konečnom dôsledku reálne ovplyvniť výsledok volieb v 4. volebnom obvode.“

Ústavný súd konštatuje, že tieto domnienky však neodôvodnili záver o nutnosti preskúmania zákonnosti a ústavnosti volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín vo 4. volebnom obvode v konaní pred ústavným súdom, a nie je ani dôvodný predpoklad, že by po eventuálnom prijatí sťažnosti bolo po prepočítaní hlasov v celom 4. volebnom obvode zistené také hrubé a závažné porušenie volebného zákona [podľa právneho názoru ústavného súdu aj zistený existujúci rozdiel v počte získaných hlasov vo voľbách – 4 platných hlasov – vzhľadom na celkové výsledky volieb nepredstavuje (nesignalizuje) možnosť takéhoto natoľko hrubého alebo závažného porušenia volebného zákona], ktoré by odôvodňovalo konanie ústavného súdu o volebnej sťažnosti sťažovateľa a následné zrušenie výsledku volieb (napr. PL. ÚS 4/03).

Ústavný súd preto ďalej konštatuje, že keďže nezistil ani príčinnú súvislosť medzi namietanou nesprávnosťou zápisnice okrskovej volebnej komisie a požiadavkou sťažovateľa, aby ústavný súd prepočítal hlasy protikandidáta P. B., ako aj ďalších kandidátov na hlasovacích lístkoch odovzdaných pre voľby poslancov Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín vo 4. volebnom obvode, nemohol ani vyhovieť takejto požiadavke sťažovateľa.

V danom prípade, ako to vyplýva z už uvedeného, sťažovateľ svoje tvrdenia zakladá iba na hypotetických tvrdeniach.

V uvedených súvislostiach ústavný súd dodáva, že funkciu ústavného súdu v rámci preskúmania ústavnosti a zákonnosti volieb nemožno vykladať tak extenzívne, že by jeho činnosť v konečnom dôsledku mala dopĺňať alebo dokonca nahrádzať činnosť na to povolaných volebných orgánov alebo iných orgánov v tom zmysle, že ústavný súd bude rekonštruovať celý volebný proces iba na základe špekulatívne formulovaných domnienok, resp. námietok (PL. ÚS 7/2010).

V rámci konania o volebných sťažnostiach (agendy volebného súdництва aj vo vzťahu ku konaniam ústavnému súdu o týchto veciach) sa neuplatňuje teória tzv.

„absolútnych vád“ volebného procesu, t. j. takých porušení volebného zákona, ktoré by mali za následok automatické zrušenie volieb (volieb kandidáta alebo výsledku hlasovania). Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu alebo na výsledok voľby konkrétneho kandidáta. Overovanie volieb je založené na predpoklade objektívnej súvislosti medzi volebnou vadou a zložením zastupiteľského zboru alebo minimálne takej možnej príčinnej súvislosti (princíp potenciálnej kauzality) (m. m. PL. ÚS 7/2010).

So zreteľom na uvedené ústavný súd uzavrel, že sťažovateľ dostatočným spôsobom neoznačil a ani nepredložil kvalifikované dôkazy spôsobilé preukázať skutočnosti, ktoré by mohli mať priamy vplyv na vyhlásený výsledok volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín konaných 27. novembra 2010 vo 4. volebnom obvode.

Uvedené závery boli podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. februára 2011